

ליבוביץ יצחק

172876

בן גולדה וירחמיאל

נולד ב- כ"ד שבט תרע"ב 1912

התגייס ל"הגנה" ב- 1936

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- 21.5.1948

נפטר מפציעה בקרבות בצמח.

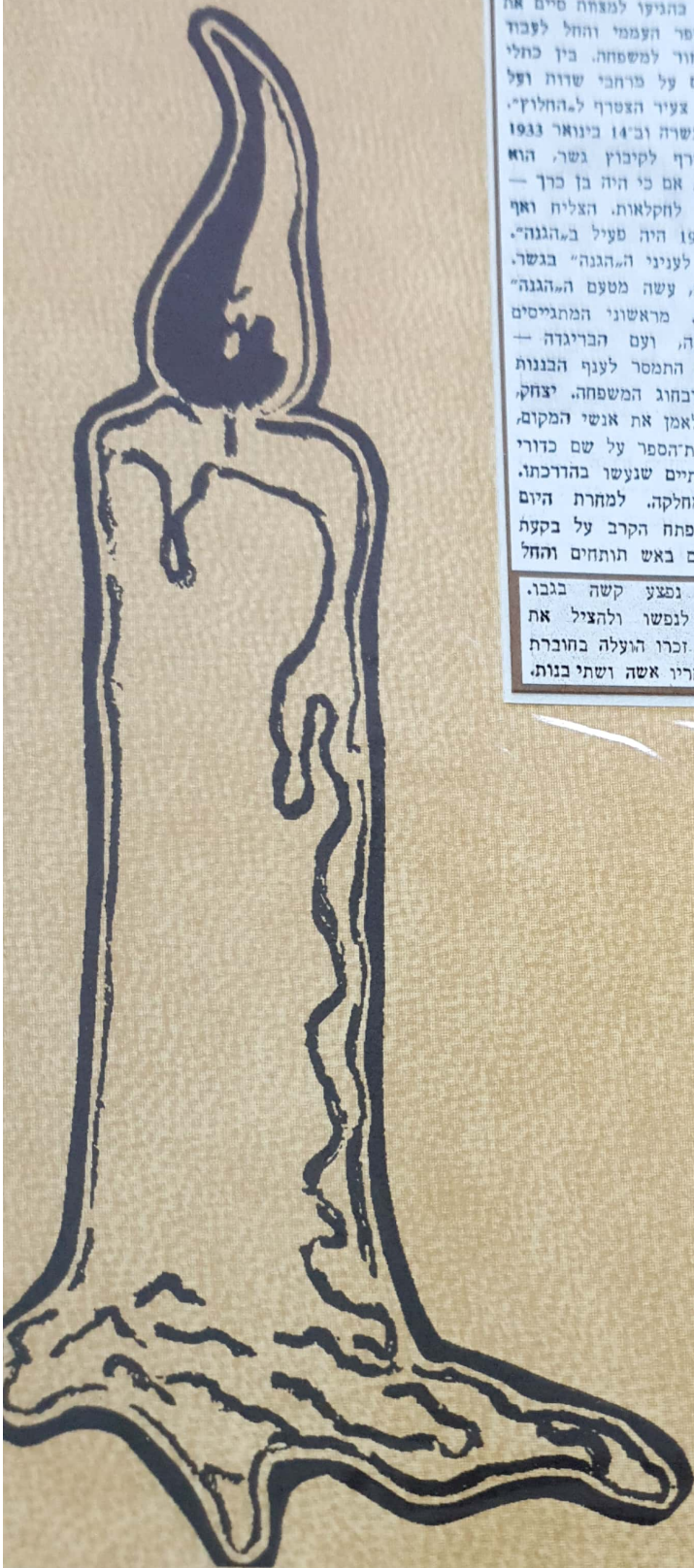

ליבוזיץ יצחק

בן ירחמיאל וגולדה. נולד בכ"ד בשבט
הרפ"ב בלשביה. בהיותו למצחה סיים את
לימודיו בבית-הספר העממי והחל לעבוד
בתפורה כדי לעזור למשפחה. בין כותלי
בית-המלאכה חלם על מרחבי שדות ועל
ארץ-ישראל. בגיל צעיר הצטרף ל"החלוץ".
עשה כשנתיים בהכשרה וב"14 בינואר 1933
עלה לארץ והצטרף לקיבוץ גשר. הוא
אשדות-יעקב כיום. אם כי היה בן כרך –
נקשרה נפשו מיד לחקלאות. הצליח ואף
הצטיין בעבודות המשק. מראשית מאורעות 1936 היה פעיל ב"הגנה".
היה מראשוני הפו"ש ואף היה זמן-מה אחראי לעניני ה"הגנה" בגשר.
בימי מלחמת-העולם, כשהאנגלים פלשו לסוריה, עשה מטעם ה"הגנה"
במטולה בכל הימים המחוחים בגליל העליון. מראשוני המתגייסים
לגדודים העברים. שירת בבנג'וז ובקירינאיקה, ועם הבריגדה –
במערכותיה ונדודיה באיטליה. בשובו מן הצבא התמסר לענף הבנות
במשק, אך לא ארכו הימים השקטים בעבודה ובחוג המשפחה. יצחק,
שרכש לו נסיון צבאי בבריגדה, נקרא להדריך ולאמן את אנשי המקום.
השתתף בהגנת גשר ובקרב על נצרי-א-דין. בבית-הספר על שם כדורי
הדריך כיתה בתרגילי-קרב ואף באימונים מחלקתיים שנעשו בהדרכתו.
ב"15 במאי 1948 יצא לצמח כסגן מפקד מחלקה. למחרת היום
נתגלו ויכוחי-אויב גדולים. ב"18 במאי 1948 נפתח הקרב על בקעת
הירדן וכוח עדיף של האויב הרעיש את המגינים באש תותחים והחל

מתקדם בטנקים. בצאת יצחק מבנין המשטרה נפצע קשה בגבו.
כשהחובש חבש פצעיו ביקש ממנו יצחק לעזבו לנפשו ולהציל את
חיוו. מת מפצעיו. ב"21.5.1948 נקבר בדגניה א'. זכרו הועלה בחוברת
"חללינו" של קיבוץ אשדות-יעקב, תש"ט. הניח אחריו אשה ושתי בנות.

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב־פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ־ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי־אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם עומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים - התברנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד־האדמה ויושב־הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

4. 14 במאי 1948

יום ה' 14 במאי 1948 היה לנו יום גורלי מעורב בהרבה רגשות. הרדיו מכריז על הקמת המדינה ונותן גושפנקה פורמלית למציאות שאין לערערה. החלטת המוסדות הלאומיים היתה תקיפה וחותרת, עמידה עד הסוף ויהי מה. אך מצד שני אינך רוצה להשלים עם המציאות המרה. גוש עציון נפל. העיר העתיקה נפלה. נהריים בידי העיראקים. הנשלים עם עובדה של נסיגה. העתידות לנו נסיגות? עד אז לא עזבנו אף נקודה. הניטוש עוד מקומות מול הכוחות המוחצים של מדינות ערב?

הערבים מתרברבים בהכרזות שחצניות שימגרו את כנופיות הציונים כמשך שלושה שבועות לכל היותר. המלך עבדאללה מתכונן לדהור לחיפה: המצרים לתל אביב; והסורים לחבוק את הגליל בין זרועותיהם. ידיעות מדאיגות מגיעות מכל החזיתות. כל שניים אשר נפגשו שאלו איש את רעהו: מה נשמע חדש? אפילו באם נפרדו למשך דקות מספר. הורגש שמהו הולך להתרחש. והעיקר על הנשמה המחר הבלתי ידוע. עוד שעות מספר יצלצלו הפעמונים ויכריזו על מסע הג'יהאד של צבאות ערב.

5. הסורים במבואות העמק

בשעה אחת אחרי חצות נשמעו רעמי התותחים מעל עין גב, ובישרו את התחלת ההתקפה על עמק הירדן. כל העמק עמד על רגליו: גברים, צעירים וישישים, וגם נשים. כולם עד אחד עמדו הכן לקבל פני הבאות. לוחמי גדוד 12 נהרו מהגליל התחתון, מסג'רה, מכפר תבור ומשאר מקומות, ותפסו את החזית בצמח, בגשר ובאשדות יעקב. דולדלה החזית מול קאווקג'י עד למשמרות קטנים. עיקר הכוחות סתמו את הפרצות בעמק. דבר אופייני היה השילוב והערבוב בין כוחות העמק (החי"ש והחי"ם), לבין לוחמי הגדוד. לא יכולת להבדיל מי שייך לגדוד ומי לחי"ש, כי רוב לוחמי הגדוד היו מאנשי העמק. לא הבדלת בין אלה לאלה, לא בלבוש, לא כאופי ולא בסוגי הנשק שהיו ברשותם. עמדו ביחד ולחמו ביחד באותה מידה של מסירות והקרבה, לוחמי הגדוד ואנשי עמק הירדן. כל גבר שעמד על אדמת העמק היה בבחינת לוחם.

כביש יבניאל הפתלתל והצר, עם חוריו המרובים ואבניו הכולטים היה הומה מתנועה. כביש סוג ב' אשר עברו עליו שנים ללא תיקון וללא תשומת לב, נעשה לעורק חיים חיוני. בלעדיו לא היה עמק הירדן יכול לעמוד. טוב

הקרב בו השתתף

9. "יושבי הגבולות, דמית' לאריות"

שני מבצרים בעמק הירדן היוו את הדוגמה החיה של משקי חזית: גשר ועין גב. שניהם נהפכו בפרק זמן קצר, ללא תהליך, ממשקי שלום למשקי מלחמה. שניהם בכוחותיהם הם, עמדו לפרק זמן ארוך, התגוננו והשיבו מלחמה. הכוחות חושלו מתוכם. החייל והמפקד צמחו מקרבם. ורוח העמידה נבטה מקרקע דשנה של רצון לחיות ולבנות.

לא כל משקי עמק הירדן היו דוגמת גשר ועין גב. שניהם בתוקף ישיבתם במקומות אסטרטגיים היוו משלטי עוז מול פלישת צבאות סדירים. אנשי עבודה כיתתו את אתיהם לחרבות ונתלשו כליל מחיי עמל. שניהם נאחזו בקורטוב האחרון של כוחות אנוש באדמת מולדת רוויית דמים. גשר חבטה בראשו של הפולש העיראקי. ועין גב תפשה בזנבו של הפולש הסורי. היניב פעם קולמוסו של ההיסטוריון פרי עמידתם המפוארת של משקי עמק הירדן. התכתוב העט איך לא איבדו את עצביהם אבות ואמהות תוך הפגזות פעוטותיהם. הם. היתואר זעמו של הלוחם הישראלי במלחמתו נגד רכב ושריון, כשידיו ריקות ושפתיו מהודקות. התאפיל עצבות הימים ההם את הוד גבורתו של הלוחם הישראלי. כל שעל משדה הקרב קורא: הבו תהילה לבקעת כנרות. שירת הקרב שפרצה מפי הלוחמים, בתוך חפירות ומקלטים, בתוך עמדות ובונקרים, עוד תהדהד אלפי שנים בין ערוצי העמק וקני הסוף של הירדן.

חטיבת גולני גליון 5508

ישיבת צבא חטיבת גולני (24 באוגוסט 1948)

גליון 5

חלקך וכוחך-הלוואה מחטיבת גולני

זאת היא חטיבת גולני עם נשקיה ארוכים על גבולות התפוצה השנייה יכול אתה לספק
מן חלקך בכובשים של צבא ישראל
צא ותתם בזכרונך!

אתה חבירך, לחימי חטיבת גולני, אתם הנכם אשר הבאתם

1500 ק"מ מרובעים מאדמת ארץ ישראל
תחת מרות הדגל העברי

על שטח אדמה זה שהוא כר 40x40 ק"מ מתנוססות שלש ערים

טבריה, בית שאן ונצרת

ערים היסטוריות, הנודעות הרחק מנבולות ארצנו בין מליוני יהודים
ונוצרים, ערים אשר להן יד ושם בתולדות עם ישראל ובתולדות ארץ
ישראל ואף בתולדות עמים רבים אשר גורלם קשורם אלו ארצנו.

עליך להכיר אותן, את שלש הערים שכבשת, (נצרת יחד עם חטיבת 7)
את עברך ההיסטורי למען תדע כי יכול אתה להיות גאה על כי נפל בחלקך לרשות
את כיבושן על חשבונך וחשבון חטיבתך. אולם על הערים האלו עוד יסופר בגליון
מיוחד.

ולא די בזאת —

38 ישובים של האויב נכבשו בנשקך ובהם ישבו פעם כר

30,000 נפש, מהם 11 כפרים גדולים ועירות שישוכם למעלה מ-1000 איש.

21 ישובים של האויב נכבשו לפני חטיבתך ובהם ישבו כר

20,000 נפש וגם בין אלה 10 ישובים שאוכלוסייתם למעלה מ-1000 איש — הרי
יחד עם הערים

62 ישובים של האויב עם אוכלוסייה של 75,000 ערבים נכבשו

ונכבשו לפני חטיבתך. נוסף על התרוקנות ישובי האויב בקרבת הגבולות
הבוכיים.

(הפוך)

ארוכה היא רשימת מתקופתך אשר לחמת בהם —

החל מן המנופיות המקומיות ו"צבא ההצלה" של קאוקז, האבני
טוריסט הנאצי, אשר נחל תבוסה במירתי-צבאי ובהררי אפריקה, כהרו נצרת,
סג'רה ולוביה

והלגיון הערבי "המחולל"

והצבא הסודי הסורי

והצבא הסודי העיראקי על כל טיבותם וציודם הכבד עם סמכות
מנוגות של מורייכום פאשיסטיים אירופיים, "מצילי פלשתינה".

החשבת מהו הכוח בו הבאת את חלקך זה זכו עמדת מול אויביך במלחמת
ישראל לחיים ולמות על עתידך?

הן לא תמיד היה לך יותר נשק משהיה לאויביך —

היתה לך אמונה חזקה יותר, כי מוכרת אתה לנצח. (וכשהיתה
האמונה מתרופפת אי פעם — הרגשת אתה או חבריך, כי כאן פתח
אסון לצבא ישראל)

הן לא היית אכזר יותר מאויביך —

היית מסור יותר לתפקידך (וכשהמטרה לפעמים מסירות לתפקיד
לאכזריות מתעללת ומתעבה — הרגשת אתה או חבריך כי לאן
פתח אסון לצבא ישראל)

הן לא חלום אויביך, חלום של שוד וביזה הלחיבו אותך, אלא
חלום של חופש לעמך, של עצמאותי לארצך, עורר
את רוח הקרב בלבך (וכאשר נמשכת לפרקים אחרי שוד, וביזה —
הרגשת אתה או חבריך, כי כאן פתח אסון לצבא ישראל)

הן לא יצרים פרושים ומשכרים בהם מנסה האויב להתגבר על
קושי הקרבות אלא כוח השלטון על עצמך ויריעת מטרותך
עורר לך לעמוד בנסיון הקשה של החקמות, צועות ועמידה עקשנית.

הרי זהו כוחך, הלוואה מחטיבת גולני, בו אתה וכל צבא ישראל כבשו את
כיבושיהם:

אמונה חזקה כהכרח הנצחון;

מסירות גדולה לתפקידך;

חלום החופש והעצמאות;

שלטון על עצמך ויריעת מטרותך —

שמור על כוחך זה והושעת את ישראל.

תפקיד החברך את הכתוב בגליון אם אינם סמלים עצמית

שמור על הגליון למזכרת.

תאריך פציעתו של יצחק ז"ל

ביום שלישי בבוקר, ה'18 במאי, נפתחה עלינו ההתקפה הגדולה. זמן-מה עמדנו בפני האש הקטלנית של האויב ולחץ הטנקים שלו, אך נשברנו! הצלחנו להחליץ מן הקו דרך סימטאותיה העקלקלות של צמח ולהגיע בנשק ביד, עם הפצועים, אל תחנת-המשטרה. ידעתי: צמח אבודה. האויב עולה על דגניה!

ניסינו להתבצר בבית-המשטרה. מרגע לרגע רבו הפצועים וההרוגים. כבר נשארנו רק כ־20 איש שלמים במשטרה. לא הבנתי, לשם מה אנו שרויים עדין כאן. האויב חוסם בטנקים שלו את דרך נסיגתנו לדגניה. — האם בגופנו נעצרים? הן מכונת-היריה שלנו נשמע מעל הגג, — „המוהיקני-האחרון!“ — אמרתי בלבי — והנה מכיין גם הוא ירד אלינו והודיע: יריותינו אינן משפיעות על רכב-האויב. ניתנה פקודת-נסיגה: „לעזוב את הפצועים ולצאת!“...

דרך הפירצה, שבה נכנסנו כמנצחים לפני שלשה שבועות, יצאנו עכשיו בנסיגתנו, ופנינו לדגניה...

עד היום איני יודע, כיצד עברתי את „דרך-המות“ הזאת והגעתי שלם בגופי. האויר היה רחוק משריקות כדורים ופגזים. ידעתי: הנופל לא יקום עוד... חברים, שיחדיו גדלנו ולמדנו, נפלו לעיני, וידי קצרה מהושיעי. המות פשט אחרינו את ידיו הארוכות וקצר את קצירו בלירחם...

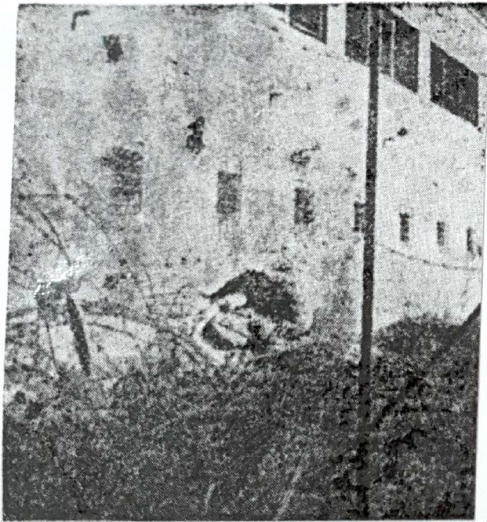
מזועזעים הגענו לדגניה. הדיעמום נשמע מצמח... עם ערב נשתרר שקט. דממה מבשרת רעות ירדה על הכל. — דרוכים ישבנו, וחכינו ליום המחרת.

אמרי

פריצת קו ההגנה בצמח

ב־0430 החלה הרעשת צמת, שערי-הגולן ומסדה, שגברה והלכה מרגע לרגע. בעת
היא נפרסו כ־30 שריונים מסוגים שונים (ביניהם טנקים) בקשת רחבה מסביבות המהנה
עד לבסטיק, והחלו להתקדם בפיוור לעבר צמת. חיל-הרגלים הסורי לא השתתף הפעם
בהתקפה, אלא חנה ממרחק, ההרעשה ערערה את בתי החמר, ששימשו מסתור למגינים.
החפירות לא היו עמוקות במידה מספקת, שוחות רובאים בלבד, שחסרו כל כיסויי-ראש.
אנשים רבים נפגעו, ביניהם מפקדים. השריונים התקדמו תוך כדי הצלפת פגזים לעבר
העמדות, אחד התותחים הא.מ., שהוצב כנגד כלי הרכב, נפגע והוצא מן השימוש. הטנקים
המתקרבים מדרום איגפו את השכונה שמעבר לתחנת הרכבת. באזה שלנו, שהטיחה אש
מאחד הבתים, נטלה את חשקו של חיל-הרגלים הסורי לנוע, כן האיטה מעט את קצב
התקדמותו של השריון. אבל, לא לזמן רב. ההרעשות שבאו בכיוון ישיר והאיגוף שמדרום
אילצו את המגינים לנטוש את עמדותיהם ולהתחיל לצאת מתוך צמת, כשלא ניתן להוציא
מתוכה את כל הפצועים. השריונים כיסו באשם את הרחובות והמפלשים שבין הבתים.
בתופת אש זו קשתה הנסיגה. האנשים זחלו בין הבתים ובקוצים ומספר הנפגעים נתרבה
והלך.

בנין המשטרה בצמח

באין יצחק

קשה להשלים שיצחק איננו. לא פעם נדמה לי: הוא רק איחר לחזור. הנה נפתחת הדלת והוא נכנס בריצה לחדר מאיזו שהיא פעולה, מישלס או מן הסביבה. אבל הוא אינו רץ יותר, הוא לא יבוא עוד. לא אלי ולא לבנות שלנו. לעתים קרובות אני שומעת מפי מיכל: אמא, נכון שאבא שלי היה חייל? איפוא אבא שלי? מתי יחזור, רות, מתי יבוא?

ואכן כשאני מהרהרת בחייו באשדות רואה אני והנה רוב ימיו היה חייל. במאורעות 1936 התחיל בעניני ההגנה, ואחר כך, בזמן פלישתם של האנגלים לסוריה, נשלח למתולה. כשאורגנו הגדודים לא יכול היה לשבת במשק והתגייס, היה עם הבריגדה היהודית, השתתף בקרבות בחזית איטליה. ארבע שנים שירת בצבא וחזר הביתה בריא ושלם.

הנה אחרי תקופה קצרה מאוד התחילה המלחמה שלנו בארץ. יצחק השתתף בפעולות רבות, ויצא בשלום. לא ברצון הלך לבית-הספר כדורי כשנשלח לשם בתורת מדריך, שכן ביקש להישאר בבית לעבוד בענף, אבל פקודה היא פקודה ואין לחשוב הרבה — והלך. מבית-הספר כדורי יצא עם כיתתו לצמח, וכאן נפל בקרב ביום-צמח הירוע.

היה פעם אבא לילדות שלי ואיננו. הלך ולא חזר עוד.

גנסיה

15.7.41

... במה ידוע לך משה יצאתנו וכל הרעש מסביב לדבר, יצאנו לטיול
בחרגשה מעורבת. הדרך עברה בסדר, עברנו מקומות המזכירים הרבה
דברים עגומים שנחרחו מאן, ואחרי מוכרה לשאול את עצמך: האמנם
כל זה הכרחי? מה היה חיי האנשים אילו כל הכוח הזה שהלך כאן לאבדון
היה מופנה ליצירה פרודוקטיבית! הדרך בכללה היתה מעניינת, בפרט
לאדם העובר בה בפעם הראשונה, ככל שהתקרבונו למחוז-הסצנו נשתנו
החלכו מני הסביבה, עברנו מקומות שהוכירו לנו את ארצנו הנחמדות. הנה
הכרמל, הנה סביבת אלונים, מה זאת? האין אנו במורדות נצרת לעמק
ירמאל? כן, הרבה אתה חושב על הארץ עכשיו, ורק עכשיו אתה מרגיש
עד כמה היא יקרה לך.

כרגיל וכפי שהרגלנו איכזבנו גם כאן. תחילה חנינו לא במקום המיועד
לנו כי אם במקום אחר מרוחק ממנו, עכשיו יושבים אנו ומחכים לדעת
במה ייגמר ענין הטיול שלנו. אגב התגלה דבר מענין: אירגון המשוטטים
כאן כלל לא היה מענין שנבוא לכאן, ויש אומרים שנשלחה מחאה לחברת
המשוטטים שלנו, אבל כמו בכל חברה ביק-לאומית כן גם כאן באו לכלל
דעה אחת וסוף-סוף יושב הענין. כפי הנראה נשתקע כאן ונתעסק במקצוע
הקודם, וכאן מתחילה הפרשה. כשיצאנו לטיול ונדע לנו בדרך לאן פנינו
מתעדות, היתה לנו תקוה שנחליף את המקצוע ונעסוק במקצוע פרודוקטיבי
יותר, אך לאחר שנדע לנו כאן שנעסוק במקצוע הקודם התחיל "ויצעקרי".
דרישותינו הן: א. עבודתנו צריכה להיות תחת השלט העצמי שלנו.
ב. להחליף את כל-העבודה. ג. החלפת המקצוע. העתיד יראה מה העלינו
בדרישות אלה עכשיו צל רובץ עלינו, גם בינינו לבין עצמנו לא הכל
כשורה. אך נקווה שבינינו נסתדר איך שהוא ונהיה מאוחדים בדרישותינו
ונקווה שהכר עוד יהיה טוב.

יצחק ל.

יצחק השתתף במלחמה רבות, ידע לירות בכלים שונים ואנחנו חשבנו
אותו למפקד גבוה. הוא עבר תלאות רבות, וראה ושמע דברים מעניינים
מאוד. הוא שלח לנו מתנות רבות כאילו היינו בניו לו. כשהיה בא היינו
שואלים אותו מה נשמע בצבא, ושיספר לנו איך הם מתקדמים ואיפה הם
נמצאים, והוא היה מספר איך כבשו ערים, ועל הפרטים היה מספר לנו,
ואנחנו שמחנו מאוד ולעגנו לגרמנים.

גם במלחמה הזאת השתתף, הוא לא היה כמעט בחופש, הוא היה בכיבושים
רבים גם במלחמה הזאת. ואנחנו היינו דואגים לו מאוד, אבל מה יכולנו
לעשות? יש מלחמה, צריכים להלחם, כששמענו שהוא נמצא בצמת, חשבנו:
בעוד כמה ימים יבוא אלינו, כי צמח קרובה מאוד. אך התעצבנו בשמענו
כי הוא לא יכול לבוא וכי יש לו תפקיד קשה. מפעם לפעם היו נשמעות
יריות מצידנו ומצד הערבים, אך אנחנו לא פחדנו כי ידענו: הארץ שלנו
ואנחנו מוכרחים לנצח. אנחנו ישבנו במקלטים, אך הם עמדו פנים מול פנים.
אך הגיע היום שבו כאילו נפל לבנו מרוב פחד. הגיעה בשורה: יצחק מת.
אבל כבד נפל עלינו, מת אדם והוא אדם אמיץ ולא חת מפני כלום. והאיש
הוא יצחק.

(כיתה ד')

אלישע

אבא

כמה יקר היה לי אבא, כמה התגאיתי בו, ועכשיו הלך ואיננו.
רואה אני: איש לא גבוה חזר מן הבגנות והוא הולך וקרב. והנה זה אבא,
אבא שלי.

במלחמה בגרמנים שלח לי אבא גלויות. כמה שמחתי כאשר הגיעה אלי
מתנת אבא. והנה נגמרה המלחמה, נוצחו הגרמנים ואבא שב, ואני שמחה
ואינו יודעת את הצרה הגדולה אשר עוד מעט תבוא.

והנה באה הצרה: הערבים פתחו במלחמה ואבא שלי התגייס. באחד הימים
הודיעו לנו שאבא נפל. הרבה דמעות שפכנו על קברו. אבי היקר, הטוב
והנאמן למולדתו.

רות ל.

הנהגות ודרכים שיש להן חשיבות רבה
בחינוך ובחברה. הנהגות אלו הן
הבסיס להבנת העולם ולהתמודדות
איתו. הנהגות אלו הן חלק מהחיים
היומיומיים שלנו, והן משפיעות
על כל מה שאנחנו עושים. הנהגות
אלו הן חלק מהחיים שלנו, והן
משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.
הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.
הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.

הנהגות חשובות

הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.
הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.
הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.

הנהגות חשובות

הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.
הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.
הנהגות אלו הן חלק מהחיים שלנו,
והן משפיעות על כל מה שאנחנו עושים.

אני רוצה לראות את התשובה
למה אתה לא יורד אל
עם שאלתי וידיד שלי
עם התשובה יהיה האפשר
על מנת שאתה תוכל
אשר תוכלו.
שלך אהבה רב
למה רוצה את הימים

אני רוצה לראות את התשובה
למה אתה לא יורד אל
עם שאלתי וידיד שלי
עם התשובה יהיה האפשר
על מנת שאתה תוכל
אשר תוכלו.
שלך אהבה רב
למה רוצה את הימים
אני רוצה לראות את התשובה
למה אתה לא יורד אל
עם שאלתי וידיד שלי
עם התשובה יהיה האפשר
על מנת שאתה תוכל
אשר תוכלו.
שלך אהבה רב
למה רוצה את הימים

25.11.45

התנ"ך (אנדרה פול)

שלום שלמה יקרה

איכנס אני לכתוב לך כמה מילים ונכנס

זהקל קצת אה מצאנו איזה מצאנו שקולנו

אם היכולת לא אמי אני חיי שפנינו שיהי נכונה

אני כנראה אצא עם אימי. יוצא אני שאני נ

הוא כנראה שפוא נכנס איכנס, לא קלה הדפוק

ואם יוצא אה הוא יקרא לכן וגם אני

זקנים ולא יאידה שפוא יפודה אמנו. אם

קולנו אידה יפודה כנראה גמל תפוא אה

אני לא שקט? איני יוצא, אולי מצוי נגל

מקרא אמי אהתעשרת מפנינו, אה נגל נכנס

אנני שקטנו היום נכנסו / אמנו / אנני שקטנו

אני לא יוצא אה האני אהתעשרת נכנס, טמא

אני כנראה שפוא. אה היכולת כמה אנני

אני אהתעשרת שפוא נכנסו אהתעשרת

אני אהתעשרת. אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת

השפוא אהתעשרת יפודה אהתעשרת אהתעשרת

אני אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת

אמי. רק אני מצא גמול. כמה שפוא
נכנס אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת
אם היכולת אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת
אני כנראה אצא עם אימי. יוצא אני שאני נ
הוא כנראה שפוא נכנס איכנס, לא קלה הדפוק
ואם יוצא אה הוא יקרא לכן וגם אני
זקנים ולא יאידה שפוא יפודה אמנו. אם
קולנו אידה יפודה כנראה גמל תפוא אה
אני לא שקט? איני יוצא, אולי מצוי נגל
מקרא אמי אהתעשרת מפנינו, אה נגל נכנס
אנני שקטנו היום נכנסו / אמנו / אנני שקטנו
אני לא יוצא אה האני אהתעשרת נכנס, טמא
אני כנראה שפוא. אה היכולת כמה אנני
אני אהתעשרת שפוא נכנסו אהתעשרת
אני אהתעשרת. אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת
השפוא אהתעשרת יפודה אהתעשרת אהתעשרת
אני אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת אהתעשרת

התנ"ך (אנדרה פול)
שלום

19.11.45

ה'תרפ"ח (אונגהרן)

שלום עליכם ידויה

אמא שלי קיבלת את היום הנאה ממך
 אני נהנה רק שוב מקרה אני שמח והנחת
 זכרונות ארוכים שאת מקרה אני גם לקבל ממך
 קיבלת הקולות הנכונים אני שניא ארוכים טוב
 אולי אמא שגמול קיבלת את האהבה
 אחים אני מההק כמו אהבה. הנהגה כמו
 אולי יתכן אולי סיכויי שיהיה אהבה הוא
 חשבים זכרונות אלה. אני חזירה חושב כמו
 זכרתי את שארשם אם כי לא רק הנהגה
 ככה זה קשה. כפיכך כל פה אק"ג אבא
 אין דבר אהבה חיים זאמסטיבא וזיקות אבא
 חושבים נשית גם את יקר אולי. הוא ושל
 החלוצ אבא חלפה אונט אלטת אהבה נקיים
 זה חלפה. הנהגה הוא אהבה זה פשוט. זה
 זה כהנה רק שאין דבר, זה זה זה
 רק ששן, אנשי חושבים הנהגה של
 שנית כמו זה 24 הוא נחמה זה

אזכור? ואם אתם יודעים אהבה את צדקה
 הזה זכרתי כמו? הוא זכרתי את אהבה
 את הקליט? מן אהבה נקרא נקרא
 את זה. שאלה את נקרא זכרתי את זה
 ונתתו זההשמה את האיל אהבה? את זה
 הוא גלגל, את ילד ק" אהבה את זה
 שמה יפוצה אהבה אהבה. זה וזה
 איננה. הוא ששן את אהבה. ככה זה
 יקיים, כל אהבה אהבה אהבה. זה
 לקרא שמה יהיה של. הנהגה שמה זה
 זכרתי אהבה אהבה. זההגה אהבה
 אהבה אולי הפסקה קשה זכרתי, זה
 זאמסטיבא חלפה אהבה רק זכרתי
 שלום רק אהבה. נקרא אהבה שלום
 זה הפסקה אהבה אהבה אהבה. זה
 הנהגה. ככה. שלום

שלום אהבה, זכרתי

אנחנו רוצים להבין את המצב הכלכלי
אשר הוא הולך וגורם לנו צרה רבה
באשר לרמת החיים שלנו. האם יש
אפשרות להקטין את הוצאות הממשלה
באופן משמעותי? האם יש אפשרות
להגביר את הכנסות הממשלה?
האם יש אפשרות להקטין את
האגף המוצא?
אנחנו רוצים לדעת את התשובות
אל שאלות אלו. האם יש אפשרות
להקטין את הוצאות הממשלה
באופן משמעותי? האם יש אפשרות
להגביר את הכנסות הממשלה?
האם יש אפשרות להקטין את
האגף המוצא?

אנחנו רוצים להבין את המצב הכלכלי
אשר הוא הולך וגורם לנו צרה רבה
באשר לרמת החיים שלנו. האם יש
אפשרות להקטין את הוצאות הממשלה
באופן משמעותי? האם יש אפשרות
להגביר את הכנסות הממשלה?
האם יש אפשרות להקטין את
האגף המוצא?
אנחנו רוצים לדעת את התשובות
אל שאלות אלו. האם יש אפשרות
להקטין את הוצאות הממשלה
באופן משמעותי? האם יש אפשרות
להגביר את הכנסות הממשלה?
האם יש אפשרות להקטין את
האגף המוצא?

אנחנו רוצים לדעת את התשובות
אל שאלות אלו. האם יש אפשרות
להקטין את הוצאות הממשלה
באופן משמעותי? האם יש אפשרות
להגביר את הכנסות הממשלה?
האם יש אפשרות להקטין את
האגף המוצא?

אז היה זה האיש יחי, ולפיכך אמר על זמנו
ארכיטקט. אין אפסוף לני זכר ולכא הוכיח
שיא מני. קולו עם זכר, צליל (היות הלחם
צבוב לפני יקול זה נקרא את ההייל
זמרה. מילן אמר סיוול יצא את אי
יולי אפסוף עליו עם ככה את זאה שמה
זונו את דני הלחם המאמץ היל אמר
היה חלקי זולא שמה לפני זה. אמר, ו
היה לפניו, לפניו געניו היה אלו
אנשים את הזונה אצור ונאק איתו יאמר.
את נעידה את, לפניו אלו זכר
טאצ-הילן. הניפה י את עם הלחם
זכר סופר. תשמח הלחם את המבט-אין
(הענין הולו עם ככה הלחם הילן יאמר)
את צאני. את המלחמה היל עם המלחמה.
וילן הילן שזר זכר הלחם עם היל זכר
למה זכרם ונול, מילחמה בל. לפניו את
מ יאמר את עם היל המלחמה מ יאמר
בפניו (הענין זה עם נעוול הלחם
מילן המלחמה שמה. הילן עם הלחם
שמה את המלחמה. ולפיכך יאמר הלחם

המלחמה הלחם וילחמה ארכיטקט זכר
קולו אמר ונול זכר הלחם זכר זכר
לפניו זכר. ככה עם הלחם יהיה. ככה
את אנשים עם אנשים. עם עם המלחמה אנשים
סם והמלחמה הלחם. את הלחם של אנשים
מילחמה זכר וילחמה הלחם את זכר
את המלחמה הלחם עם זכר זכר את
יפונה זכר הלחם הלחמה, מילחמה. הלחם
זכר זכר זכר הלחם. את זכר
וזה מילחמה הלחם זכר זכר הלחם הלחם
הלחמה מילחמה. ל הלחם זכר זכר
מילחמה. את מילחמה זכר זכר הלחם
כוח. פילחמה זכר זכר זכר זכר
למה זכר זכר זכר זכר זכר זכר
זכר זכר זכר זכר זכר זכר זכר זכר
מילחמה. זכר זכר זכר זכר זכר זכר
קולו זכר. את זכר זכר זכר זכר
אילחמה זכר זכר זכר זכר זכר זכר
שמה זכר זכר זכר זכר זכר זכר זכר
זכר זכר זכר זכר זכר זכר זכר זכר

309
Pal/Regt. C.M.F.

2.2.45
אני צריך יקירי
אני אהבתי את כל המכתבים והעזרה
באשר אלך אל הים. הנה הנה הוא
עוד אהבתי את כל האנשים והכל
שנאמתי הנה אנחנו רק כדך והנה אנחנו
ואני גם אהבתי את כל הדברים שהם אהבתי
שנאמתי. הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.

אני צריך יקירי
אני אהבתי את כל המכתבים והעזרה
באשר אלך אל הים. הנה הנה הוא
עוד אהבתי את כל האנשים והכל
שנאמתי הנה אנחנו רק כדך והנה אנחנו
ואני גם אהבתי את כל הדברים שהם אהבתי
שנאמתי. הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.
הנה אנחנו את כל הדברים שהם אהבתי.

אני גוזיחה מיהיה אני את הצד
היה זה וקם היתה צד / אלוהים ייהבנו
או קיצי. הלאי זהני צד / אני צד.
כך נאה יגיע שימנו כמך נספר אלמס, אז
כך נכך הכנסנו כמו הצעל. כמסך לא נאמנו
אז האל! הוא חוצני יצטרוב חמנו (אל צדק
מחזקצי אני כדן אמסון צדק. — נכה את
דמא וחוקים סוכ קיחמ כדן את האל התי
לא הנוח שאה שמה (אלי כמסך זכ
לא מה? אמח קיחמ נכדו מלי התי
אז כדן. נכה כמסך את כפי אלז מיקר
אז כן מקרו דצו סוכ סמא, אמנו את אנך
אזכר "אכנסכסז ואז את אשר אילי יג
אמנו סוכ דזד אזכתיים - נכדו נכמנו.
את ואלו אני נואה דזו סוכ, אל סוכ
אזכר! זכרני אמנו. צדו כפי אמסכס לזי
ואני ה פלס. אמסכס סמא ואמנו כמסכ
אמנו ומס אמנו סוכ דמס ימנו אז
אזכר. תכונת שיעוה. נכדו אמנו, אמנו.
אז אמנו את ס נכה אמנו דק, וזלנו סמא
לא החספה (אמנו, אל החספה

אני גוזיחה מיהיה אני את הצד
היה זה וקם היתה צד / אלוהים ייהבנו
או קיצי. הלאי זהני צד / אני צד.
כך נאה יגיע שימנו כמך נספר אלמס, אז
כך נכך הכנסנו כמו הצעל. כמסך לא נאמנו
אז האל! הוא חוצני יצטרוב חמנו (אל צדק
מחזקצי אני כדן אמסון צדק. — נכה את
דמא וחוקים סוכ קיחמ כדן את האל התי
לא הנוח שאה שמה (אלי כמסך זכ
לא מה? אמח קיחמ נכדו מלי התי
אז כדן. נכה כמסך את כפי אלז מיקר
אז כן מקרו דצו סוכ סמא, אמנו את אנך
אזכר "אכנסכסז ואז את אשר אילי יג
אמנו סוכ דזד אזכתיים - נכדו נכמנו.
את ואלו אני נואה דזו סוכ, אל סוכ
אזכר! זכרני אמנו. צדו כפי אמסכס לזי
ואני ה פלס. אמסכס סמא ואמנו כמסכ
אמנו ומס אמנו סוכ דמס ימנו אז
אזכר. תכונת שיעוה. נכדו אמנו, אמנו.
אז אמנו את ס נכה אמנו דק, וזלנו סמא
לא החספה (אמנו, אל החספה

BY AIR MAIL

AIR LETTER

IF ANYTHING IS ENCLOSED
THIS LETTER WILL BE SENT
BY ORDINARY MAIL.

4.2/2.4 20/48
2 pl. cabinet - pen
Post. Ashdot - Tabor
Palestine

U.S. Army Form W-507X

← Second fold here →

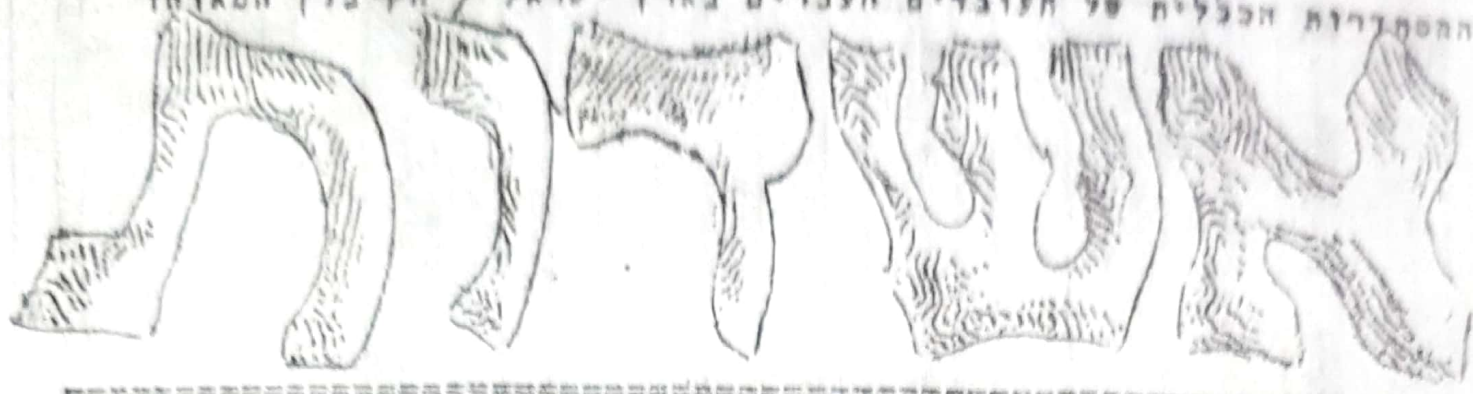
The following Certificate must be signed by the writer:--

*I certify on my honour that the contents of this envelope
refer to nothing but private and family matters.*

Signature
Name only

4.2/2.4

אשכול יעקב יום ג' י"א אייר תש"ט / 1949. מאי 10 יומן ס' 1122

יום-השנה לנפול חרינו
יצחק לייבוביץ ואלכס קלוגר

יום = צמח

ב-18 במאי 1948 מתחז הסורים את היום-הצבאי שלהם מוקדם מאוד. בשעה 06,30 בדיוק התחילה הרעשה לעבר צמח, וקיבלה סיד נופת והנופת מזוגדים. הכוונה הייתה, כנראה, להמס - ובמלא המהירות האפשרית. מספר כלי רכב ש-הופעלו הפעם אף הוא היה רב יותר - קרוב לשלושים, מהם: 4-5 מסיפוס ה-דופה ל"נושא בקן" או למסורני-סיור, והשאר-טנקים ומכוניות-סדיון. הושפעם הראשונה הייתה כבר לפני שעה 0500, כששבעה כלי רכב החלו מתקד-מים כלפי צמח, בפיוור רחב. רכב השריון התפרס תחילה מצומח ונדרס מצ-רחם לצמח, וקיים הרעשה מסווח בינוני, תוך נסיעות וחילוסמי עמדות מפעם לפעם. בשלב זה אפשר היה למנות בשלפחה זאת 12-16 כלי רכב בתנועתם. עם התעפפות ההרעשה הארסילרית קשתה על מגיני צמח משימת קיום אש מספקת כדי למנוע את התקרבותו ופריצתו של רכב השריון של האויב. בשלב לא מאו-חר של הקרב נסעו אחד משני התותחים הא. מ. הקלים (אשר צלחו גם נגד רכב סדיון), שצמדו כחלק המזרחי של צמח. הקלקול בתותח חל סמוך לרגע בו נ-הרס מבית שעמד בעורמן - וכל אלה יחד גרמו להחלטה לסגת, יחד עם כיתה הרגלים המספה, תוך עזיבת התותח. הנטינה מהשכונה בהצעה על פני מסיילת הכרזל אל הרחוב העובר בפנים צמח. אותו זמן, נזכרת סכנת הניחוח שנת-הווחת לגבי התותח האחר, שפעל מפנים צמח (בחלקה הצפוני מזרחי) נסוגו הליו לאורך הכביש בכיוון למסטרות צמח ואמ"פ הועבר ימפס עמדה כבר מקצב לירדן. סעתה חסר לפלגת המצב שבצמח גם גורם מסייע צנוע זה, של אש חז-

אחים אנטי-מסוריים קלים, סמוך לשעה 06.30 הגיע האויב לתחנת הרכבת של צמח.

בינתיים הלכו ונפרצו פעם ופעמים וחוזר חלילה - אחד אחרי השני, בתיה עמדוניה של שטח, ע"י פגזי התותחים. היו שרק פרצו את הקיר או את הגג והיו שהתפוצצו בפנים (כי האויב הפעיל גם פגזים חודרי שריון, שפרצו את הקירות, וגם פגזי רסק). באין מערכת ביצורים חפורים בתוך הקרקע בשטחה של צמח ובהעדר רשת תעלות-קשר עמוקות, פחתה מאוד יכולתה של - פלגת המצב להחזיק מעמד; כי בניני צמח שימשו פשרות ברורות לאש האויב, אך לא סיפקו מחסה יסודי מפניה. מגיני עמדות הבתים שבמזרחה של צמח היו מופתעים מדי פעם בפעם כראותם עד כמה העמיקו העקיסות של רכב-השריון של האויב, שהיה מתפרן לו תוך חופש תנועה בשטח הפתוח אשר מדרום-מזרחה של צמח, מתקדם מערבה, ובאשו המכוונת אל הרווחים שבין בתי העיירה, מנתק למעשה את אפשרות התנועה בשטחים שבצורך עמדות המודת הקדמיות ההן.

מספר הנפגעים הולך וגדל, ואתם אחוז כלי האש היוצאים מן הפעולה. פגזי-עזת קרובות סתותחים סורים הביאו לידי הפסקת פעולתו של צוות מכונת ה-ייה והמקלעים והרוכבים נשארו מעתה במדידותם.

יסן מה לפני השעה 08.00 החלו הסורים מניעים את הרכב מעבר מנסייה כלפי בנין המסורה, במגמת כיתור כפול, הם החלו נעים קדימה בשתי סדרות: הפ-טאלית החלה עוקפת את צמח מדרום ונכנסה אל תוך שטח "ביכר הגורן" של צמח, בקיימה אש ישירה על בנין תחנת המסורה והבתים הסמוכים לו; הסדרה הימנית נכנסה פנימה לצמח, ויצרו מעין "מלקחים" לגבי בנין המסורה, שייבט המשלט הפנימי העיקרי בצמח, ולגבי קבוצת שבנינים הסמוכים לו.

בינתיים נמשכה תנועת הנסיגה של האנשים שנפצעו כבתים ובמקומות השונים בתוך צמח. אלה שנשארו מבודדים כמעט במזרחה של צמח כבר ביצעו לזמן זה נסיגות, אחדים מהם-נשאתם את חבריהם הפצועים ונאספם את נשקם של הללו. אך היו גם כלי נשק שנעזבו.

הנסיגה בתוך צמח, ומתוך צמח לעבר דגניות וגשר הירדן, הייתה קשה ביותר. היו שהצליחו לעבור בהסתר ממחפה למחפה והיו שנתגלו. העדרם של כלים אנטי-שנקיים איפשר לרכב השריון "להתחזק" ולפגוע בנסוגים תוך התנגדות מועטת בלבד. אף העובדה כי סרס השתרשה אז במגיני עמק הירדן "ירוח מלחמת הנקבוקים" נתנה את אותותיה: אף ב"סווח מולוטוב" סיפוסל לא להגיש את עצמו רכב השריון כמסתכן יותר מדי. סמוך לשעה 08.30 כיתרו השנקיים את המסורה מצפון. חלק מן החגבורת שנעה מעבר דגניה אי נתפס באיזור האש, ונפגע קשה. שיית חגבורת שיוצאה מרגניה ב' נתפסה אף היא, פלשט פתוח

בפעם, באש של רכב מסורין סורי וארבעה או חמשה טאנשים נהרגו. יש אנ-
 טים, אשר במידת מהם מסוגלים להיזכר ולנתח, הריהם סבורים כי ניצלו בא-
 פר נעו (בהורכת סקרה עירו) דוקא בקורבה יתרה לקו תנועתו של מסורין
 אויב וע"כ בלתי נראים על ידו וממני כך לא נסגעו, אחרים - רובם פנועים -
 זחלו לאס בתוך השיחים והקוצים שכיסו חלק מן השטח שבין צמח לדגניות,
 שכבו שעות שמסתור מינימלי - ואלת מהם אשר לא נתגלו ע"י האויב ולא סמו
 מאיבוד דם הגיעו לתחום דגניה כעבור זמן רב, מהם בחשכה.

לפי כיבוש צמח חלש הסוגת מה שאש ארטילרית האויב. בין 10.00 - 09.30
 צבוקר תנו מסוסינו מספר פעמים מעל לישובים, אך בלי לבסות להפצוץ, ונ-
 יאה שמשיפתם היתה לצפות בלבד, באותן השעות טונו הילדים מיטובי עם
 חירדן, וכל האוכלוסייה המוכשרת לקרב געגעה לעמידת סגן פול התקפה על ה-
 טובים שנראתה עתה ודאית, האויב הקדיש עתה תשומת לב טיפוחת לעורק הת-
 חבורה המוביל מעמק חירדן אל "העורף": הכביש סטוג בי הצולה מסוכנת כנ-
 דת ליבגיאאל, המסוסיים "כיבדו" בניקוריהם את כנרת המושבה והקבוצה, והת-
 תאים החלו יורים אל נקודות בכביש, שהיתה להם כבר אש מסוגת אליהן,
 ואדעו גם מקרי פגיעה במכוניות המובילות את הילדים המסוגנים.

בשעות אחרי הצהריים הגיעה לפערק עם חירדן התגבורת הראשונה שלאתר נפילת
 צמח (להבדיל מן התגבורת סגודי יוראל בעיקר שבאו ענד לפניו כך ואשר סו-
 לבו כמערך ההגנה שבצמח ובישובים). היתה זו פלוגת אנטי פל"מ (סגוד
 כובשי צמח), המדשה כהלכה, אשר נשאו אתם את בגלי יחידת הסתגובים העידא-
 שית אשר נלכד בצמח, בשעות הערב והלילה זרמו לעמק חירדן כמה גורמי תנ-
 בורת נוספים, וכבר באותו לילה בוצעה פשיטה לכשתה של צמח: בחצות התגובה
 חידה וכבשה את בנין כיה"ס, המסוך לתחנת המסדה. אך בליון המסדה כבר
 היה ערוך בידי האויב להגנה. הכוונה לאחזר לכבשו לא יצאה לפועל, אך לאו-
 יב נגרמו אבידות, נלקח שלל נשק ונראה כי היו גם פגיעות במסוריינו. כן
 ימכן כי הפשיטה גרמה לדחיתמה בתכנית הפעולה של הפיקוד הסורי.

אותו לילה נעזבו שער הגולן ומסדה ע"י מתישביהן.
 יום ד' 19 בחודש היה יום של הרעשה נמרצת (אם כי בהפסקות "גורמליות")
 של הדגניות ובמידת מה של כנרת וכן של הפצוץ. בלילה, אור ליום ה',
 הפצוץ מסוסינו הפוצה נמרצת את צמח וסביבותיה, גרמו בה לדליקות וכבדאת
 הוציאו מכלל פעולה כלים ארטילריים של האויב,
 הטרב על הדגניות החל למחרת. ביום ה' בבוקר.

18 כמאי 1948 באשרת

יום ג' ה-18 במאי. מגיעים הדי הקרבות בצמח. לחץ חזק של האויב המסוכן. מבקש הוא לפרוץ את הדרך צמח - לוביה-נצרת. הפיקוד חובע להחיש עזרה כאנשים ובציוד. הידיעות המגיעות מצמח-אחת רעה מחברתה, והלא רבים מה-בריגו שם זאין יודע גורלם. בינתיים נודע, כי משורייני האויב מתקדמים לעבר הדגניות. בשעות הצהריים באה הוראת הפיקוד בדבר סינוי מהיר של הי-לדים והאוכלוסיה הכלתי לוחמת כל עוד מתנחה לפנינו הדרך כנרת-יבנאל. עלינו לבצע את הפעולה בכוחות עצמנו, באמצעי התובלה שברשותנו, וכן ל-התקיף את דרך עבודיה. מיד געשו הסידורים להעברת הילדים עד יבנאל ולהזדרז ולהוציא את המועמדים לסינוי לאחר מכן; אך ההרעשה שהרעיש האו-יב את הדרך שמה לאל תכניתנו זו, ובפועל אנו חרדים לגודדי הילדים וקיי-רותיהם יצאו היוצאים בשירה בלילה דרך ההרים. שתאום קמה זממה גדולה בחצר אשדות, אך הנותרים ידעו כי מהווים הם שרשרת ההגנה והלהיטם מסכיב לבקורה בכל התנאים, ואם גם באמצעים המועטים שכירינו, נערכו הכוחות לצ-מידה.

עוד כל אחד מאתנו תוהה על המציאות החדשה שקמה, והנה הדהימתנו הידיעה על עזיבת שער הגולש - ססדה. בחשף האיזור מצד צפון, ונשארכו בקורה מבודדת, גלויה לעין האויב משלושת עבריה. כל אותן שעות הלילה ביקשנו אפשרויות נוספות ואמצעים כל שהם לכיצור הגנתנו. חיזקנו את המישלטים, עם שחר הוצאו כלי המסק החקלאי הכבדים לשם חסימת זרמים ומעצרים בין העלות הביטון ובמקומות אחרים. הוחל בחפירות כורות מלכות בזרמים. ניתנו הוראות חמורות לאנשי העמדות והקטעים: לעמוד בכל התנאים; באה שעת הסכחן, יגלה כל אחד יכולתו ויפצנה עד תום. חברינו במישלטים הקדמיים סוסרים לנו ממראה עיניהם, והידיעות יש בהן בצדי לדכא: במסך השוד בשער הגולן ומסדה, והכיוון זרמת לעבר הירדן - ואנו אין בידינו למנוע, להפריע. משורייני האויב הגיעו לכנרת. תותחי האויב טרעיסים לעבר גשר. קרבות צמח דגניה. מצפים אנו של שעה לזינוקו של האויב עלינו. חמירות השעות, ורישומן ניכר על פני החברים. אכן, הקלה פורתה היתה לנו בבוא יחידת הצבא למקום. נתקבל ה"פיאס" הרא-שון, נוספו בקבוקי "פולוסוב" והובטחו כי יוסיפו ויבואו, ואף ציוד כבד יותר עתיד לבוא.

וסימן ראשון למפנה לסובה: מכונית של הערבים מנסה לעבור את הירמון במעברה הקרובה, אך אנשינו פועלים במהירות ופבעירים אותה בהיותה במחץ

ת.נ.צ.ב.ה.
יצחק ליבוביץ
1912-1948